

bindiği dalı kesmek

Dr. HERMAN AMATO

Çizgiler : FERRUH DOĞAN

Nasrettin Hoca ağaca binmiş, bindiği dalı kesiyormuş. «Aman», demişler, «düşeceksin bindiğin dalı kesiyorsun». Hoca aldirmamış ve kesmeye devam etmiş. Sonucu hepimiz tasarlayabileceğimiz için fıkrayı burada kesebiliriz.

Ama acaba bu fıkranın çok derin bir anlamı yok mudur? Bize uygun yolu gösterenle, ters yolu göstereni tam ayırabiliyor muyuz? Bize doğru yolu gösterene sırt çevirip aksi istikamette yürürsek bindiğimiz dalı kesmiş olmaz mıyız?

Doğru yol derken işi ahlâk açısından alıyorum sanılmasın.

Bir bakıma arkadan gelebilecek erozyonu hesaplamadan ormanlarımızı tüketirsek bindiğimiz dalı kesiyoruz demektir.

Bir eğitim sistemi de eğer gayesine uygun yeni kuşaklar yetiştirmese bindiği dalı kesiyor demektir.

Eğer bir ülke ihtiyacını iyi hesaplamadan kimyager, mühendis, doktor yetiştirir ve bunlar yetiştikten sonra memleketin genel gelişmesi aynı seviyede olmaz ve onlara çalışma imkânı sağlanamazsa, en kıymetli elemanlarını ne yapacağını bilmez halde bırakırsa bindiği dalı kesiyor demektir.

Kimseyi kınadığım ya da sadece ülkemizi kastedtiğim sanılmasın. Değınmek istediğim, genel ve önu alınması güç, birçok gelişmiş ülkelerde rastlanan bir olay. Bazı yazarlar gençlik hareketlerini buna bağlamaktadırlar:

Eğitimin görevi yarının çocuklarını, yarının şartlarına en uygun şekilde bağli oldukları cemiyetin en çok yararlanacağı ve kendilerinin de en mutlu olacağı bir şekilde yetiştirmektir. Eğitim genellikle bu görevini yapamıyor. Çünkü yarının cemiyetinin bugünden kestirmek güç. Yarının cemiyetinin ihtiyaçları şimdiden hesaplanamıyor. Eğitim düne dönük aheste aheste giderken teknoloji son süratle ilerliyor. Otomasyon bazı işleri lüzumsuz kılıyor, diğer işlere daha çok önem veriyor. Elle çalışan işçinin önemi git gide azalırken, kafa işçisine ihtiyaç gün geçtikçe artıyor.

Mantık gözden düşmeye başlamışken, otomatik makinelerin çıkması ile Boole

cebri veya modern mantık, cümleler teorisi gibi konularda herkesin az çok bir fikri olması gerekiyor. Eğitim programlarının yarının otomatik fabrikalarına, yarının teknolojisine cevap verebilecek şekilde yeniden gözden geçirilmesi gerekiyor. Yarının çocuğu bizim bir kitabı kolaylıkla kullanabildiğimiz gibi kompüterlerden yararlanabilmeli.

Değişikliğin kimseyi hemen mutlu kıldığı görülmemiştir. Kompüterlerin pahalı olması yayılma süratlerini biraz engellemiş ve korkulan işsiz kalma problemini kerkunç olmaktan çıkarmıştır.

Batı ülkelerinin otomasyona geçmeye başlamış olması Almanyaya işçi göndermemizi şimdilik engellemektedir.

Fakat uzak bir istikbalde otomatik makinelerin insanın birçok işlerinin yerini tutacağı düşünölmekte ve her türlü ihtiyacı giderilmiş insanın, işsiz kaldığı zaman alması gereken tutum tartışılmaktadır.

H. LABORİT'e göre ne işçi ne de işveren sınıfı kalacaktır. Çünkü işçinin elinde çalışmadığı için para bulunmayacak ve otomatik makinelerle bedavadan ucuz mal üreten işverenler de bunları bedavadan dağıtma zorunluğunu duyacaklardır. İktisadi temelini değiştirmiş olan dünyada harp lüzumsuz olacak. Böylece birbirlerine kardeşçe davranan insanların dünyası tek bir dünyaya dönüşecektir. İnsanların tek bir uğraşları olacak gerek sanatla gerekse bilimde araştırma yapmak..

O halde uzak bir istikbale göre yeni kuşaklar yetiştireceksek araştırmacılar yetiştirmeliyiz. Bu pek uzak bir istikbal olduğuna göre hiç olmazsa şimdilik eksik olan araştırmacı kadrolarımızı tamamlamaya bakalım. Buna paralel olarak bu araştırmacıları kullanacak kuruluşların iktisadi olarak kalkınması ve araştırma yapmamır bir lüks değil, bir gereklilik olduğu zihni yetinin yayılması lazımdır.

Araştırmacı olduğum için —yalan bile olsa— H. LABORİT'in «Tüm insanlar araştırmacı olacak» fikrinde yadırganacak bir taraf bulamıyorum. Bu fikir âdeta hoşuma bile gidiyor.

H. LABORİT kadının da gittikçe daha çok erkeğe dönüşeceğini yani erkeğe davranacağını ve çocukların da tüplerde veya kavanozlarda yetişeceğini ileri sürüyor. Bunu yapacak makineler yapılmışken, kadının 9 ayını araştırmadan ayırıp böyle bir uğraşa vermesi yazık değil mi?

Biraz abartmalı olan bu görüş kadın haklarını savunduğu için taraftar bulabilir.

Özetlersek, otomasyondan doğan endişeler insan neslinin biyolojik gelişmesinin teknik gelişmesi kadar hızlı olmaması yüzünden ileri gelmektedir. Bu hız farkına bildiğim kadar ilk olarak H.G. WELLS dikkati çekmiştir. Henüz biyolojik olarak çocukluktan kurtulmamış insan neslinin eline kâhillerin kullanması gereken korukun silâhlar geçmekte ve atom bombası örneğinde gördüğümüz gibi hiç de iç açıcı sonuçlar vermemektedir.

Bunun suçu bilimin değildir. Bilim ürünlerinin kötü şekilde kullanılmasını sağlayan dar görüşlü politikalarıdır.

Bu konuyu terkederken bir hint atasözünü hatırlatalım: «İnsanın eline cennetin anahtarları verilmiştir. Fakat aynı anahtarlar cehennemin kapılarını da açar».

Birkaç kitap. Her ay yaptığım gibi bu son yazımı da yazarken sibernetiği yakından uzaktan ilgilendiren birkaç kitap okudum. Kuşkusuz beni en çok heyecandıran olay elime ilk Türk sibernetik kitabının geçmiş olmasıdır. Sedat AKALIN'ın nefis bir şekilde başılmış olan kitabını büyük bir zevkle okudum. H. LABORİT'in kitabı bana —buraya aktarmadığım— bazı fikirlerimizdeki yakınlıktan dolayı ilginç gelmişti. Sedat AKALIN'ın kitabı bana yeni şeyler öğrettiği için ilginç geldi. Sedat AKALIN İngilterede Frank H. GEORGE ile temaslarda bulunduktan sonra kitabını yazmış. Aynı yılda yani 1971'de basılmış F.H. GEORGE'un bir kitabından, sibernetiğin bazı üniversitelerde okutulmaya başladığını öğrenmiştim. Bu üniversitenin yerini merak edip duruyordum. Bilim ve Teknik okuyucuları «Kibernetik» adlı yazıdan F.H. GEORGE'u tanırlar (sayı 18, sayfa). Meğerse Brunel Üniversitesinin Sibernetik Enstitüsü Direktörü F.H. GEORGE değil mi imiş? Bu bilgiyi Sedat AKALIN'ın kitabından edindim. Böylece ilk Sibernetik enstitülerinden birinin Brunel Üniversitesinde kurulmuş olduğunu öğrenmiş oldum. Sedat AKALIN yapmayı özlediğim sibernetiğin çok basit bir tarifini yapıyor: «Sibernetik, insan beyninin

Bindiği Dalı Kesmek.

doğasını açıklama çabası ile, kompleks elektronik hesap makineleri ve sinir sisteminin karşılaştırmalı etüdüyle uğraşan bir bilim olarak tanımlanabilir» (S. AKALIN, SİBERNETİK, sayfa: 1).

Gene aynı kitaptan işin ruhuna parmak basan bazı terimleri basit bir şekilde öğretmek üzere yazılan aşağıdaki cümleleri alıyorum: «Sibernetikte temel kavram, «fark» kavramıdır; iki şey bir birinden ya belirli şekilde farklıdır, ya da birşey zamanla değişmiş bulunur. Eylem gören şeye «operand», operandın değiştiği forma (biçime) «transform» ve bu değişikliği sağlayan faktöre operatör denilmektedir. Sibernetik informasyona (bilgi) dayanır. Bir bilginin değeri o bilgiyi elde edenin beklediği olasılıkları daraltması yeteneğiyle ölçülebilir.» (Aynı eser, sayfa: 6).

İhtimal hesaplarının önemini belirten aşağıdaki cümleleri de aktarmaktan kendimi alamıyacağım:

«Gamba 1962'de yayınlanan, «Remark on the Theory of PAPA» adını taşıyan ve «Probabilistik otomatik programcı-analist» olarak bilinen teorinin tartışmasını kapsayan eserinde indüktif zekâ prensibinin bir probabilitate hesabına indirgenebileceğini göstermiştir.» (Aynı eser, sayfa: 12)

Pozitif feedback için uygun bir örnek bulamamıştım, AKALIN'ın kitabında bu örneği buldum:

«Pozitif fidbeke örnek olarak, güçlendirilmiş fren mekanizması gösterilebilir. Bu sistem el ile yapılan hareketleri sezer ve onları, uygulanan kuvvet hareket halindeki aracı durdurmaya yetecek hâle gelin-

çeye kadar büyütür (güçlendirir); frenlerin eylemi çoğaltılır. Kısacası, pozitif fiidbeki gerektiren bir kontrol sisteminin fonksyonu ölçülen bir sapmayı büyütme-ktir (aynı, pozitif yönde etkilemek)». (aynı eser, sayfa: 18).

S. AKALIN'ın kitabında yapma model-lerden bol bol ve yeni örnekler verilmekte, konu hiçbir abartma yapılmadan bir İn-giliz ciddiyeti ile takdim edilmektedir. Son yeniliklere dokunmuş olması ve bol bol yeni referansların bulunması, konuda daha çok ilerlemek isteyenler için sevindiricidir. Bölümler: Sibernetik nedir? Boole cebiri, Otomat teorisi ve Komünika-syon (veya haberleşme) olmak üzere kitap dört kısma ayrılmıştır.

Boole cebri yeni yeni orta eğitime gir-meye başlamıştır. Bu konu ile ilgilenen-lere de kitap yardımcı olabilir. Özellikle devreleri cebriye ayrılan geniş yer ve bu konudaki güzel şemalar ilginçtir. Ya-zı serisini bitirirken böyle bir kitabı ele geçirmiş olmaktan sevinç duymaktayım. Temennimiz şudur ki, sibernetikle ilgili kitaplar gün geçtikçe çoğalsın ve ilgi du-yan okurlar bunları Türkçe olarak elde edebilsin. Kitap kütüphanelerde bulunma-dığı için, temin etmek isteyenlere adresi veriyorum: Doç. Dr. Sedat AKALIN (M.B.A.)-Alsancağ, Ziya Gökalp Bulvarı 11/8, İZMİR.

Yazarı tebrik eder ve bana yazıların-dan notlar alma hakkını tanıdığı için te-şekkür ederim.

İkinci ilginç ve sevindirici kitap da Dr. Hüseyin BATUHAN ve Dr. Teo GRÜN-BERG tarafından yazılmış «MODERN MANTIK» isimli eserdir. Her bakımdan çok beğendim. 1970 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi tarafından yayınlanan eser Boole cebiri ile ilgilenenlere tavsiye edilir.

Diğer üzerinde durmak istediğim bir eser de, konudaki çalışmalarından ötürü Nobel ödüllü kazanmış olan J.D. WAT-SON'un GEN VE MOLEKÜLER BİYOLO-JİSİ kitabıdır. 1968 yılında Altan GÜNALP tarafından Türkçeye kazandırılmış olan bu eser, Hacettepe Üniversitesinin 1 No.lu yayıdır. Genetikle ilgilenmek isteyenler orada temel bilgileri bulabilirler. Bu ese-rin Türk diline çevrilmiş olması sevinçle karşılanacak bir olaydır.

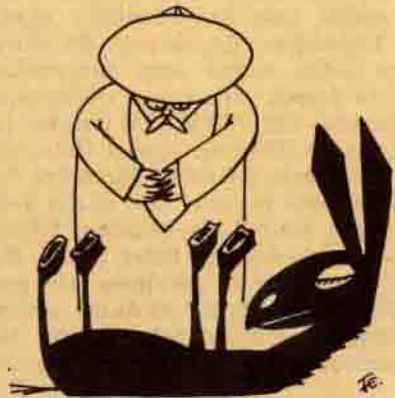
Orhan HANÇERLİOĞLU'nun ünlü dü-şünce tarihi ile ilgili eserlerini okumuş olanlar, antik ya da daha yeni filozofların Sibernetikteki fikirlere benzeyen fikirler

savunduğunun farkına varmış olacaklar dır. Önemli olan, fikirlerin kendileri değil, yayılma imkânı, ayrıntıların işlenişindeki farklılık ve modern teknolojiye uygulanabilmiş olmasıdır.

Sibernetikten edindiğim faydalar: 1963' de basılmış ve vermiş olduğum bir konfe-ransla ilgili bir yazım elimde geçti: «Araş-tırma ve Şüphe». Sibernetikle ilgili yazı serisini okumuş olanlar oradaki birçok fi-kirlerimin, sonradan, Sibernetik konusu altında yayınladığım yazılardaki benzerli-ğine şaşacaklardır. O zamanlar Sibernetik hakkında hayal meyal bir fikrim vardı. Si-bernetik konusu ile daha yakından ilgile-nince bu fikirlerimde belli başlı bir de-ğişiklik olmadı. Benzer fikirlerin daha gü-zel, daha derli toplu bir şekilde «Siberne-tik» adı altında toplandığına şahit oldum. Ve bu fikirleri kendi fikrimmiş gibi tak-dim etmiş olduğuma âdeta üzüldüm. Ger-çi bu fikirler benim fikirlerimdi ama, aynı zamanda başkalarının da fikirleri idi. Şu-na kanaat getirdim: Yaşama tarzı, insa-nın başlıca fikirlerinin doğmasına sebep oluyor. Bu yüzden, birçok araştırmacıların çok benzer görüşleri oluyor. Tıpkı birçok tüccarların benzer görüşleri olması gibi.

Sibernetik konusuna başlarken, «niye sibernetikçiler ile bu kadar yakın düşünüy-orum?» diye kendi kendime soruyordum. Bu cevaplar yavaş yavaş toplanıyor. Ancak yazı serisini bitirmek üzere olduğum şu anda, bütün makinelerden nefret ettiğimi zannederken, bir makineye âdeta sevdalanmış olduğumu görüyorum. Bu, siberne-tikçilerin ileri sürdükleri oyuncak örnek makinelerden bin defa daha güzeldi. Çalışı-yordu, görevi vardı. İnsanlığa yararı do-kunuyordu ve ben bu makineye sevdalan-

Açlıktan Ölen Eşek.

miştim. Çünkü bana kimya ile matematiğin nasıl yanyana dostça birbirine yardım edeceğini bu makine öğretmişti. $(a + b)^2$ gibi çocukların bile bildiği bir formülün, nasıl ihtimal hesaplarına uygulanabileceğini, nasıl toplama ve çarpma işlemlerinin intizamlı bir şekilde uygulanmasıyla, karışıklıktan nasıl intizam yaratılabileceğini öğretiyordu bu makine. Böylece bir karışım içindeki maddeleri ayırabiliyor ve yeni ilaçlar bulabiliyorduk. Bilim ve Teknik'in 41 nci sayısında bu makinenin nasıl hesap yaparcasına maddeleri ayırdığını uzun uzun anlattığım için, gene bu makine üzerinde durmuyorum. Bu makine tıpkı mantık gibi çalışıyordu. Mantık fikirleri nasıl yanlış doğru diye iki bölgeye ayırırsa, bu makine maddeleri iki bölgeye ayırıyordu: Bir tüpte bulunan karışımın iki sıvının bölgelerine. Bu makinenin mantıkta biraz daha üstünlüğü vardı: Yüzde yüz ayırmıyordu. Ya hep doğru ya hep yanlış diye ayırmıyordu. Bir ihtimal dahilinde çeşitli organlarda ayırıyordu. Ama bu gene de maddelerin ayrılmasına engel olmuyordu. Böylece ister istemez daha kudretli, daha tam bir mantık cinsiyile karşılaşıyorduk bu da ihtimaller mantığıdır.

Karışıklıktan intizam yaratılmış olması, beni gene entropi fikrine itiyordu. San ki bu makine canlılar gibi çalışıyor entropiye karşı koyuyor, karışıklıktan intizam yaratıyordu.

Ayrıca maddelerin ayrılabilmeleri için tüpte bulunan sıvıların da dengeye erişmesi gerekiyordu; bu da çok genel olan denge fikrine itiyordu.

Ben bu makineyi kullanmadım. Araştırmalarımı benzer bir şekilde çalışan, daha basit, daha kullanışlı ancak küçük miktarlara cevap veren bir makine ile yaptım. Bu makine bir kâğıttan ibaretti ve 60 kuruş kadar madde arasında benim çalıştığım kalp nebatında hangilerinin bulunabileceğini öğrenebildim. Martin ve arkadaşlarının ortaya atmakla Nobel ödüllü kazanmış oldukları kâğıt kromatografisi tekniğini severek ve hayranlıkla kullanıyordum.

Kâğıdın çalışması ile benzer şekilde çalışan tüp sistemi arasında bazı farklar vardı. Bu farkların araştırılması bizi Doç. Dr. Halil YÜKSEL'le birlikte matematik çalışmalara itti ve bu ayırma prensibini Markov zincirlerine bağladık. Matematik Derneği tarafından yayınlanan «Tesadüfi Hareketler» kitabında, Markov zincirleri basitçe açıklanmıştır. Bu yüzden üzerinde durmuyorum. Sibernetiğin Markov zincir-

leri üzerinde ne derece durduğunu sonradan farkettim.

Bu tüp sistemleri yardımıyla, iki sıvı yerine karanlık ve aydınlık kullanılarak, kalıtım tecrübelerinde sinekler (drosophila), körlük derecelerine göre gruplara ayrılabilmektedir. Bu örnek, işe habarleşmeyi de kattığı için, ayrıca ilginçtir.

Sibernetikten yararlandığım bir nokta, bana garip görünen bir olayın açıklanmasıdır. 6 izomer şekerin (bunlar grupların uzaydaki değişikliklerinden başka kimyaca farkı olmayan şekerlerdir) yardımıyla, diğer ikisinin kâğıtta bulunması gerektiği yeri hesaplamaya yarıyan bir takım matematik bağıntılar ortaya atmıştım. Bu çalışmamda da Doç. Dr. Halil Yüksel ve Doç. Dr. Sedat İmre bana başlıca yardım edenler arasındadır. Bu bağıntıların geçerli olması için şekerlerin galaktoz ismindeki bir şekerle kıyaslanması gerekiyordu. Niye galaktoz da başka bir şeker değil? Bunun cevabını entropiye bağladım. Diğer şekerlerin entropisi fazla idi ve uzaydaki durumlarını çok değiştiriyorlardı, yani çeşitli şekiller alıyorlardı. Bu yüzden verecekleri bilgi azalıyorlardı. Boltzmann'ın belirttiği gibi, entropi bilgi kaybına sebep oluyordu. Kaybedilen bilgiyi kazanmak için aynı miktarda gayret gerektiğinden entropi aynı zamanda bilginin ölçüsü de oluyordu.

Sibernetikten yararlandığım ikinci bir nokta da, 1000 maddeyi birbirinden ayırmak için her biri hakkında 1000 bilgi değil de, «evet» veya «hayır» şeklinde cevaplandırılacak 10 soru hakkında bilgi sahibi olmamız gerektiğidir. Hayırları 0, ve evetleri 1, ile gösterirsek 10 soru için 10^{1001} şeklindeki cevaplardan ibaret 10 basamaklı bir rakkam elde ederiz. 0 ve 1'lerin yerlerini değiştirerek yukardaki örneğe uygun 1024 değişik sayı yazabiliriz ($2^{10} = 1024$).

Kâğıt kromatografisinin veya genellikle kromatografinin çalışma prensipleri biraz canlılarınkini andırıyor. Böbrekler de, işe yaramayan maddeleri ayırıp atıyor. Son zamanlarda kromatografide kullanılan adsorbanları ihtiva eden kapsüller vererek miğde ve barsağa bir böbrek vazifesi görürerek yapılan kanı temizleme çalışmaları, bu fikrin başarı ile kullanılabileceğini göstermektedir. Bu kapsüllerin içindeki maddeler kandaki zehirli maddeleri bağlayarak, kanın temizlenmesini sağlıyorlar.

Özetlersek ben, meğerse, sibernetiğin etkisi altında kalmaktan çok, fiziko-kimyanın veya statistik mekanikğin etkisi altın-

da kalmışım. Zaten sibernetik, statistik mekanığın makinelere uygulanmasından doğmuştur.

Diğer bir etki de bir ilaç fabrikasında araştırma yapmamdan doğuyordu. Benzer formülleri hem maddeleri incelerken, hem iş akımı hesaplarında görebiliyor ve bir fabrikanın nasıl bir canlı gibi davranabileceğini kavrayabiliyordum. Bu yüzden çalıştığım müesseseye teşekkür borçluyum.

Açlıktan Ölen Eşek. Nasrettin Hocanın eşeği çok arpa yiyormuş. Nasrettin Hoca arpaları azalta azalta hayvanı alıştırmaya başlamış. Sonunda tam hayvan açlığa alıştırmış ki ölüvermiş. Bunun nedenini bir türlü anlayamamış Nasrettin Hoca.

Biz insanlar da her türlü işten fazla bıkkınlık getirdiğimiz için önce yürümeyi atlara bıraktık, atların yerini motorlar aldı. Şimdi mantık problemlerinin çözümünü makinelere bırakıyoruz. Elle yapılan işlerin çoğunun otomatikleşmesi de caba. İnsanın yapmakla öğündüğü işlerin çoğunu, çok daha kolaylıkla makineler yapıyor. Makine ile insan arasındaki fark gittikçe azalıyor. Düşünürler sormaya başlıyor: Makine nerede? İnsan nerede? İnsan bir makine midir? İnsanın makine olması biraz da ölmesi demektir. Makinelerin ölü olduğunu biliyoruz. Acaba insanlar da ölü birer makine midir? Ya da daha komiği makineler canlı yaratıklar mıdır?

Benzer sorulara cevap arıyan Bronowski insan bir makine değildir diyor. Çünkü iç muhaveresi vardır, içinden konuşur ve yaratır. İnsanlar tabiatı dinler ve ona hâkim olmak için yeni bağıntılar kurar. Bu bağıntılar sanat eserlerinde de vardır, bilim eserlerinde de. Yaratma daima çelişki ve çok anlamlılıkla birlikte gider. Çünkü tabiat çelişkilerle doludur. Ancak bilim adamları çelişkiyi ortadan kaldırmak için

caba harcarlar. Sanatkarlar ise çelişmeyi saklarlar, Sanatın yaratıcılığı bozulmadan diğer kafalara seslenir. Bilim adamının yaratıcılığı bittiği anda bilgisini aktarmak için ona çelişkisiz bir elbise giydirir, mantık kisvesine büründürür.

O halde yaratıcılık devam ettikçe insan, insan olarak kalacaktır. Hiçbir makine tek başına hiçbir şey yaratamaz. Ancak yaratılmış şeyleri çoğaltır ve yayar. Yaratmanın iki türü de birbirini tamamlar. Sanatkarlar bir toplumun bütün fertlerinin bir olduğunu aynı duyguları paylaşabileceğini duyurur ve insanları insanca bir şekilde birbirine bağlar.

Sanatkarın sibernetikten yararlanabileceği birşey varsa o da teknik alana girer. Gerek haberleşme teorisinden ayrıntılar üzerinde durmamak gerektiğini, kırtasiyeciliği kaldırmanın şart olduğunu öğrenir, bir fikrin diğer kafaya nasıl en iyi bir şekilde aktarılacağı hakkında fikir edinir. Gerekse kompüterleri çeşitli imkânları denemek, ondan çeşitli sesler ve şekiller elde etmek için yararlanır. Son söz sanatkarındır. (Bakınız: Yaratıcı kompüterler. Bilim ve Teknik sayı 35, sayfa 1).

Bronowski gibi, insanın makine olup olmadığını soran Aurel DAVID, sonunda sibernetiğin öleceğinden söz açar. Sibernetik bütün işleri üzerine alan makineler yaratıldığı an ölüme mahkûmdur.

Sibernetiğin ölüp ölmeyeceğini bilmiyordun Hoca ölürse. Gerçek insan Nasrettin Hoca ölürse... Yani demek istiyorum ki insanlar gülmeyi unuturlar, sevmeyi unuturlar, dostluğu unuturlar ve makineleşirlerse... Nasrettin Hocanın insan yanını unutup makineleşirlerse, yaratamazlarsa, kendilerinden birşey veremezler...

İşte o zaman büyük kıyamet kopacak.

Düşündüren Sukût

Televizyon yayını birden bire kesildi. Birkaç sanlye böyle bir anda insanlara müthiş uzun gelir. Herkesin sabrının tükendiği bir anda spiker görüldü ve güler yüzle:

Sayın seyirciler, dedi, biraz önceki sükût Sacramento (B.A.) şehir kütüphanesinin bir reklam yayınıydı.

READER'S DIGEST'ten

Sokrates'e biri sordu:

— Sen herkese konuşma sanatını öğretiyorsun ama, kendin neden iyi bir hatip değilsin?

— Ziyam yok, dedi filozof, bileyi taşları da kendi kendilerini kesemezler, fakat kaba demirleri keskin yaparlar.